



Jakie leki i kiedy może podawać pielęgniarka bez pisemnego zlecenia lekarza?

Odpowiedź

Jak stanowi przepis art. 22 ust. 1 i 2 ustawy z 5 lipca 1996 r. O zawodach pielęgniarki i położnej (DzU z 2001 r. nr 57, poz. 602, z późn. zm.), pielęgniarka zobowiązana jest do wykonywania zleceń lekarskich, które zostały odnotowane w dokumentacji medycznej.

Jednakże w przypadkach wykonywania zabiegów ratujących życie pacjenta oraz w sytuacjach grożących bezpośrednim niebezpieczeństwem utraty życia lub poważnym uszczerbkiem na zdrowiu pacjenta, obowiązek wykonania zlecenia lekarskiego istnieje, mimo braku zapisu zlecenia w dokumentacji medycznej.

Istnieje jednak pewien zakres świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych, które pielęgniarka może udzielać samodzielnie bez zlecenia lekarskiego. Szczegółowy zakres tych świadczeń określa rozporządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z 2 września 1997 r. W sprawie zakresu i rodzaju świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych, wykonywanych przez pielęgniarkę samodzielnie, bez zlecenia lekarskiego, oraz zakresu i rodzaju takich świadczeń wykonywanych przez położną samodzielnie (DzU nr 116, poz. 750).

Na podstawie przepisu §2 powyższego rozporządzenia, pielęgniarka jest uprawniona do podania pacjentowi doraźnie w nagłych wypadkach, bez zlecenia lekarza, w podstawowej dawce terapeutycznej wg obowiązujących zasad dawkowania, następujących leków:

- 1) przeciwbólowych (*paracetamolum, metamizolum natricum*),
- 2) miolitycznych (*drotaverini hydrochloridum, vegantalgin, tolargin*)
- 3) przeciwgorączkowych (*paracetamolum, metamizolum natricum, ac. acetylsalicylicum, ac. acetylsalicylicum c. acidum ascorbicum*)
- 4) przeczyszczających (*suppositoria glyceroli, altra, alax*)
- 5) przeciwbiegunkowych (*carbo medicinalis, tanninum albuminatum*)
- 6) nasennych/uspokajających (*hydroxyzinum, neospasmina, tinctura valerianae*)
- 7) podwyższających stężenie glukozy we krwi (*glucagoni hydrochloridum, glucosum 20 proc.*)
- 8) stosowanych w niewydolności wieńcowej serca (*glyceroli trinitras*).

Ponadto, zgodnie z §1 pkt 3 n-r, pielęgniarka może samodzielnie:

- podać dożylnie leki i przeprowadzić kroplowe przetaczanie dożylnych płynów w ramach postępowania w resuscytacji krążeniowo-oddechowej wg obowiązujących standardów postępowania w stanach nagłych, pod warunkiem odbycia kursu specjalistycznego;
- dokonać doraźnej modyfikacji stałej dawki leczniczej insuliny krótko działającej;
- przeprowadzić kroplowe przetaczanie dożylnych płynów, podawać dożylnie leków (*heparinum, natrium chloratum 0,9 proc., glucosum 5 proc., natrium chloratum 10 proc., calcium 10 proc.*) oraz modyfikować ich dawki w trakcie trwania dializy, zgodnie z planem leczenia ustalonym dla danego pacjenta oraz standardami obowiązującymi w danym zakładzie opieki zdrowotnej, pod warunkiem odbycia kursu specjalistycznego;
- doraźnie modyfikować dawkę leczniczą leku przeciwbólowego i leków stosowanych w celu łagodzenia innych dokuczliwych objawów (duszność, nudności, wymioty, lęk, delirium) u chorych objętych opieką paliatywną, pod warunkiem odbycia kursu specjalistycznego;
- podawać na zlecenie lekarskie dożylnie, zewnątrzoponowe i podskórne leki łagodzące dokuczliwe objawy u chorych objętych opieką paliatywną, z uwzględnieniem nowoczesnych technik (stosowanie analgezji sterowanej przez chorego – PCA, ciągłego podawania leków i płynów podskórnie przy użyciu zestawu *Butterfly* oraz infuzorów), pod warunkiem odbycia kursu specjalistycznego.

W tym miejscu należy zaznaczyć, że pielęgniarka bezzwłocznie powinna poinformować lekarza o podanych samodzielnie lekach.

Magdalena Sender

Radca prawny, absolwentka Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Marii Skłodowskiej-Curie w Lublinie. Specjalizuje się w przepisach prawa pracy w oświacie i służbie zdrowia. Ma wieloletnie doświadczenie w rozwiązywaniu problemów prawnych z zakresu wykonywania zawodów medycznych i funkcjonowania zakładów opieki zdrowotnej. Odpowiedzi udzielono: 15 października 2002 r. – stan prawny dotychczas nie uległ zmianie

Materiał udostępniony przez Dom Wydawniczy ABC
Serwis Prawo i Zdrowie 2005
www.prawoizdrowie.pl